

tot hem de partir de *moix*. Segueix Garona avall: *buchournoun* a Saint Pè d'Ardet (a la dreta del riu, Alt Comenge), «petit champignon qui saigne quan on le coupe» (*Bouts d. Mou.* 1920...).

Però res millor que atenir-nos a l'*Atlas Linguistique de la Gascogne*, l'obra mestra de Séguy (mapa 195 «mousseron, Tricholoma Georgii», on veiem aquest tipus cobrint per complet el Comenge i el Coserans, fins a Martres-Tolosane, 15 localitats, amb petites i gens inesperades variants fonètiques); *müšernús* (Arguendòs), *büšernús* (Barousse), *mišurnú*, *mišarnú*, *büšurnúnŋ* etc., o amb dissimilació *n-n > l-n*: *mišarlús* etc. (generalment recollit en plural *-ús < -ons*). Altrament el tipus amb *-rn-* no és solament del gascó oriental, perquè segons l'*ALF* (mapa 227, i en el Supl.) també hi ha alt-lldg. *mučarnú*, *mišarnú*, *büšarnús* en alguns punts de l'Aude i de l'Arieja, i en un dels H-Pyr. En efecte, també arriba aquest tipus fins al gascó del SO., encara que no pertot designi la mateixa varietat micològica: Palay registra *buchournou* i *buchurnou* en parlars del Bearn o Bigorra (s. v., i vol. II, p. 651), si bé també *moucharou*, i a la Vall d'Aura *buchournou* és el 'Cantharellus cibarius', distingit del *mousseron* 'Tricholoma Georgii' (*Floro d. Bat d'Auro* 15, si bé en *Contrib. Vocab. Gc.*, 11 identifica aquell amb el fr. *morille*).

Això a França s'acaba més enllà de la zona subpirenaica. I després, en canvi, tenim el tipus en *-ron* del fr. *mousseron* i del cat. *moixeró*, que s'estén avui fins a Suïssa, fins a la Mosella i fins a la ratlla de Bretanya; pel Nord potser arriba fins al Canal, o almenys hi havia arribat, puix que és un mot del francès normal, apareix en algun antic text normand, i des d'aquí hagué de passar a l'angl. *mushroom*.

En anglès és el nom comú de tots els bolets. La documentació de què disposem en anglès no és escassa ni d'arrencada moderna, car hi ha *musherom* des del segle XVI, i la forma primitiva *museron* ja en el S. XV: sempre amb *-sb-*, la mateixa consonant que en català, gascó i aragonès. És ben sabut que és mot general i d'elevat rang dins la llengua, marcat per l'urpa de Shakespeare, en els enfàtics apòstrofes de Prospero a Ariel: «Ye elves of hills --- You demi-puppets, that / by moonshine do the green sour ringlets make / whereof the ewe not bites; and you, whose pastime / is to make midnight *mushrooms*; that rejoice / to hear the solemn curfew ---» (*Tempest* v, v. 39).

En llengua d'oc aquest tipus abasta des de la frontera italiana (Briançon) fins a l'Oceà passant pel Roerque («*amoussarou*: champignons», Vayssier), Alta Alv. (*Moussarou*, hameau, a St. Ét. Maurs, Amé, *Dict. Top. Cantal*), Carcí («*amoussarou* id.», Lescale), i és probable que també surti d'això el nom del poble de *Mousserolles*, agregat a Baiona (que ja es documenta com a *Moss(e)irole* des de 1316, segons el *Dict. Top. BPyr.* de Raymond), car des del bearnès occidental degué passar ja des d'antic al basc de la Sule, on ha pres la forma *buxeü* (*m > b*, *u > ü* i la caiguda de la *-r*- intervocàlica són normals en el dialecte suletí), *motxelon* en altres dialectes bascos.

Aquest tipus suposa una base *-airon* pertot. Notem especialment aquestes formes registrades per la *Flore Pop. Fr.* de Rolland (xi, 151, noms del *Tricholoma*): *moussayroun* a Briançon (comun. de Chabrand), *mouchayrou* a l'Aude, *moussayrou* en el tolosà i en el Lot-et-Garonne; *musejru* a tot el Medoc i entre Dordonha i Garona (*ALGasc.*).

Però en el que no volia reparar cap romanista és que el mot, en tots dos tipus sufixals, havia de començar antigament per *moiss-* amb *-iss-*, fins que vaig proferir-ne ja en la meua tesi de 1928-31: el testimoni del català, aragonès, gascó és unànime en aquest punt, i si més al Nord no hi ha unanimitat, també hi apareixen formes en *moiss-* ací i allà en molts llocs; i, per damunt de tot, ho corrobora a l'altre extrem el testimoni formal i inequívoc de l'angl. *mushroom*: és sabut que en els mots d'origen normand el nexa francès *iss* es converteix sempre en *sh*: *frush*, *crush*, *bushel*, *cash*, *usher*, *anguish* etc. Aquest sol fet ja exigiria imperiosament que la forma general en francès del S. XI fos *moisseron* amb diftong; i a l'altra banda hi coincideix el testimoni dels llenguatges circum-pirenaics.

Tots volien prescindir-ne en llurs etimologies, partint de bases *MULS-*, *MUSSAR-*, *MUSSIRO*, *MUSSIRIONE*: discrepaven els detalls, però tant se val l'una com l'altra, totes havien de ser dolentes. Es veia que tots estaven inquiets però cap no volia obrir els ulls: AntThomas allegava que podia haver-hi contaminació d'un fr. **mois* *MUSCUM* 'molsa', no sols mera hipòtesi ad hoc, sinó que això només hauria pogut ser llengua d'oïl, mentre que al francès *bois* respon *bosc* pertot arreu; M-Lübke (*REW*, 5777) declara «die lautliche Verhältnisse sind schwierig» (pèssimes, impossibles, no pas 'difícils' havia de dir); Wartburg (*FEW* vi, iii, 267-8)

s'empesca una remei: *mosseirone > moisserone* per transposició de la *j*; que una tal transposició ja s'hagués produït en els Ss. XI-XIII ja fóra quasi inconcebible; i es tractaria d'un fenomen rar, amb ben pocs exemples i merament esporàdics o locals; aquí, però, s'hauria produït des del Canal fins a l'Ebre, des de l'Oceà fins als Alps; pitjor que enlloc en cat.-gascó-arag., on *air* es va tancar en *e* des dels orígens, i on des dels orígens *iss*, no sols hi era, sinó que, també des dels orígens, apareix amalgamat en *x*.

L'entestament a aclarar els ulls davant la fonètica era perquè havien assenyalat el mot en un text «llatí»: ho feren en un treball meritori i bàsic (*Rom.* xxxix, 87-88) Blondheim i AntThomas: en el text d'Anthimus, metge de la cort merovingia, S. vi, figura *mušsirones* com a nom d'uns bolets. De tota manera ja reconeixia Blondheim, d'acord amb llatinistes (*Idg. Anzeiger* xxiii, 79; Walde-H. II, 135) que això no sembla pas venir de l'autor, sinó d'una interpolació de part dels mss., del S. XI: un d'ells porta *mušsarones* i un altre *mušsirones* (preferit l'un per Wartburg, l'altre per M-L.). AntThomas es va engegar a base d'això a postular una base *MUSSARIONE* o **MULSARIONE* que seria derivat del nom de la *MOLSA*.

Idea que ja semànticament és inacceptable, car un bolet comestible, i amb conspicu barretet, no es pot